

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. С. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра менеджменту (№ 602)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник проектної групи

А.В. Доронін
(підпис) (ім'я та прізвище)

« 31 » 08 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ОПЕРАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
(цифри і найменування галузі знань)

Спеціальність: 073 «Менеджмент»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Менеджмент»
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2020 рік

Робоча програма Операційний менеджмент
(назва дисципліни)
для студентів за спеціальністю 073 «Менеджмент»
освітньою програмою «Менеджмент»

«27» серпня 2020 р., – 12 с.

Розробник: Кононенко А.В., доц., к.т.н.
(прізвище та ім'я, посада, науковий ступінь і вчений звання)

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри менеджменту (№ 602)
(назва кафедри)

Протокол № 1 від «31» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри д.е.н., професор
(науковий ступінь та вчений звання)

(підпис)

А.В. Доронін
(ім'я та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр і найменування) Спеціальність <u>073 "Менеджмент"</u> (код і найменування) Освітня програма <u>«Менеджмент»</u> (найменування) Рівень вищої освіти: <u>перший (бакалаврський)</u>	Обов’язкова
Кількість модулів – 2		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 2		2020/2021
Індивідуальне завдання не передбачено (назва)		Семестр
Загальна кількість годин – 64/150		4-й
		Лекції*
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 5,4		32 годин
		Практичні, семінарські*
		32 годин
		Лабораторні*
	_____ годин	
	Самостійна робота	
	86 годин	
	Вид контролю	
	модульний контроль, іспит	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить – 64/86.

*Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: формування у студентів компетентності щодо базових принципів, основних категорій, сучасних концепцій, теоретичних положень і практичних методів управління основною діяльністю підприємств та умінь розроблення операційної стратегії, створення і використання галузевих операційних підсистем як основи забезпечення досягнення місії організації.

Завдання: усвідомлення того, що операційна система є однією з найважливіших складових будь-якої організації, а спеціалісту в галузі управління потрібні ґрунтовні знання основ та категорійного апарату операційного менеджменту; засвоєння принципів та методів раціонального організування, планування і контролювання за функціонуванням операційних систем різних видів; набуття вмінь щодо розроблення операційної стратегії підприємства; набуття вмінь щодо обґрунтування рішення стосовно створення операційної системи, підтримки належного режиму її поточного функціонування; забезпечення якості результатів операційної діяльності організації; отримання знань щодо особливостей операційного менеджменту на підприємствах різних галузей.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

ЗК4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК2 Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК3 Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК5 Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту,

СК7 Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК8 Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.

Програмні результати навчання:

РН4 – Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

РН5 – Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

РН6 – Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

РН7 – Виявляти навички організаційного проектування.

РН8 – Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

РН22 – Уміння розробляти тактичні та оперативні плани поточної діяльності, проекти бізнес-плану; обґрунтовувати інвестиційні проекти та програми стратегічного розвитку промислового підприємства;

РН24 – Володіти методами обґрунтування управлінських рішень на основі комплексних економічних та фінансових розрахунків в контексті забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах мінливого бізнес-середовища

Міждисциплінарні зв'язки: теорія організації, менеджмент, управління конкурентоспроможністю підприємства

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Формування та розвиток доктрин операційної системи.

Тема 1. Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту

Виробництво як процес перетворення ресурсів організації у вихідну продукцію. об'єктивні закономірності управління виробництвом (операційною діяльністю).

Сутність операційної функції. Галузеві особливості операційної функції.

Категорія «операційна діяльність» та «виробнича діяльність», їх взаємозв'язок та розбіжність. Виробничий та операційний менеджмент: спільні та відмінні характеристики. Сутність і місто операційного менеджменту в системі менеджменту організації. Взаємозв'язок операційного менеджменту з іншими функціональними видами менеджменту.

Історичний розвиток операційного менеджменту: промислова революція, розвиток теорії менеджменту, розвиток науки менеджменту і систем.

Взаємозв'язок між категоріями «операційна функція», «операційний менеджер», «операційна система», «операційний процес», «операція».

Особливості операційного менеджменту: цілі та основні завдання.

Структура процесу реалізації операційного менеджменту. Функціональна характеристика операційного менеджменту.

Тема 2. Операційна стратегія як основа проектування операційної системи

Коло стратегічних питань, що вирішується у операційному менеджменті.

Сутність та етапи розробки операційної стратегії. Виражена компетентність підприємства.

Формування стратегії виробництва товару. Вплив життєвого циклу на операційну стратегію.

Розробка стратегії процесу. Типи процесів: сфокусований на процесі, сфокусований на продукті та процес, який повторюється. Порівняння стратегій процесів.

Особливості сфери послуг, які впливають на операційну стратегію.

Застосування «дерева рішень» у проектуванні продукту або процесу.

Тема 3. Операційна система організації: поняття, склад та види

Сутність системного підходу до операційного менеджменту. Операційна система як об'єкт управління. Особливості та властивості операційної системи.

Елементи операційної системи: підсистема забезпечення, трансформуюча підсистема та підсистема планування і контролю. «Входи» та «виходи» операційної системи.

Класифікаційні підходи до операційних систем. Специфічні риси одиничної операційної системи. Особливості операційної системи серійного типу. Характеристика операційної системи масового виробництва. Операційна система з безперервним процесом як різновид операційної системи масового виробництва.

Тема 4. Операційна діяльність: ресурси, процеси та результати

Поняття операційної діяльності підприємства. Склад основних ресурсів як вхідних факторів операційної діяльності. Продукт (послуга) як результат операційної діяльності підприємства.

Операційні процеси організації – динамічна основа функціонування та розвитку операційної системи. Принципи організації та складність операційних процесів. Типи операційних процесів, їх ознаки.

Організація операційного процесу у просторі: технологічний та предметний напрями спеціалізації.

Поняття, структура та тривалість операційного циклу підприємства. Визначення тривалості операційного циклу підприємства. Особливості управління за фазами операційного циклу підприємства.

Модульний контроль

Змістовний модуль 2. Форми та методи реалізації стратегій операційної системи

Тема 5. Управління процесом проектування операційної системи

Проектування операційної системи: сутність, цілі та етапи. Склад критеріїв та факторів проектування операційної системи. Соціотехнічний підхід до розробки операцій. Відмінності між проектуванням продукту та послуги. Розгортання функції якості як можливість залучення споживача до операційного процесу.

Сучасний рівень розвитку виробничих та невиробничих операційних систем.

Необхідність рішень з просторової організації діяльності. Проектування виробничих потужностей: аргументи на користь створення великих централізованих та невеликих децентралізованих підприємств. Проектування та місце розташування підприємства: фактори мікро- і макросередовища.

Розміщення обладнання та робочих місць для виробництва: поопераційне функціональне, потокове лінійне та фіксоване позиційне планування. Проектування робіт і нормування праці.

Тема 6. Управління поточним функціонуванням операційної системи

Довгострокове, середньострокове та короткострокове планування операцій, сукупне планування. Базові стратегії планування.

Контролювання операційного процесу: значення й технологія. Контролювання якості сировини, матеріалів, товарів та послуг. Контролювання запасів.

Роль, завдання та принципи управління матеріальними ресурсами та запасами. Управлінські рішення у сфері управління запасами та пов'язаними з ними витратами. Особливості управління запасами залежного та незалежного попиту. Виштовхувальні та витягувальні системи.

Робоче середовище та умови праці, режим роботи. Розподіл та кооперація праці. Мотивування роботи. Основи нормування праці. Методи нормування праці та часу. Хронометраж.

Тема 7. Управління результативністю операційної діяльності

Показники результативності функціонування виробничих та невиробничих операційних систем.

Продуктивність операційної діяльності як міра результативності операційного менеджменту. Комплексний підхід до питань продуктивності. Моделювання процесу управління продуктивністю операційної системи. Фактори, що впливають на динаміку продуктивності. Шляхи підвищення її продуктивності.

Модульний контроль

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовний модуль 1. Формування та розвиток доктрин операційної системи					
Тема 1. Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту	12	2	2	-	8
Тема 2. Операційна стратегія як основа проектування операційної системи	18	4	4	-	10
Тема 3. Операційна система організації: поняття, склад та види	20	4	4	-	12
Тема 4. Операційна діяльність: ресурси, процеси та результати	22	4	6	-	12
Модульний контроль	2	2	-	-	-
Разом за змістовним модулем 1	74	16	16	-	42

Змістовний модуль 2. Форми та методи реалізації стратегій операційної системи					
Тема 5. Управління процесом проектування операційної системи	22	4	4	-	14
Тема 6. Управління поточним функціонуванням операційної системи	28	6	6	-	16
Тема 7. Управління результативністю операційної діяльності	24	4	6	-	14
Модульний контроль	2	2	-	-	-
Разом за змістовним модулем 2	76	16	16	-	44
Модуль 2					
Контрольний захід	-	-	-	-	-
Усього годин	150	32	32	-	86

5. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Операційні функції виробництва.	2
2	Вибір оптимальної альтернативи вирішення проблеми за допомогою методу «дерева рішень».	4
3	Дослідження різних типів операційних систем.	2
4	Планування та організація освоєння виробництва нової продукції.	2
5	Організація операційного процесу у просторі.	2
6	Визначення тривалості операційного та технологічного циклу підприємства.	4
7	Проектування операційної системи.	4
8	Проектування виробничих потужностей.	4
9	Сукупне планування. Базові стратегії планування.	4
10	Моделювання процесу управління продуктивністю операційної системи.	4
	Усього годин	32

7. Теми лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
	Разом	

8. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Організаційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту. Історичний розвиток операційного менеджменту: промислова революція, розвиток теорії менеджменту, розвиток науки менеджменту і систем.	8
2	Тема 2. Операційна стратегія як основа проектування операційної системи. Особливості сфери послуг, які впливають на операційну стратегію.	10
3	Тема 3. Операційна система організації: поняття, склад та види. Елементи операційного системи: підсистема забезпечення, трансформуюча підсистема та підсистема планування і контролю. «Входи» та «виходи» операційної системи.	12
4	Тема 4. Операційна діяльність: ресурси, процеси та результати. Особливості управління за фазами операційного циклу підприємства.	12
5	Тема 5. Управління процесом проектування операційної системи. Проектування та місце розташування підприємства: фактори мікро- і макросередовища.	14
6	Тема 6. Управління поточним функціонуванням операційної системи. Особливості управління запасами залежного та незалежного попиту. Виштовхувальні та витягувальні системи.	16
7	Тема 7. Управління результативністю операційної діяльності. Фактори, що впливають на динаміку продуктивності.	14
	Разом	86

9. Індивідуальні завдання

10. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.); наочні (ілюстрування, демонстрування) та практичні (практичні роботи, індивідуальне опитування, тестування).

11. Методи контролю

Контроль і оцінювання якості набутих знань, умінь та практичних навичок студентів має системний характер, базується на принципі наскрізного контролю, який дозволяє забезпечити взаємозв'язок між усіма видами навчального процесу: лекції, практичні, самостійна та індивідуальна робота студента, поточний контроль, іспит.

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного контролю, модульного контролю у вигляді тестування на ЕОМ, підсумкового контролю у вигляді письмового іспиту.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...5	6	0...30
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Змістовний модуль 2			
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...5	4	0...20
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох частин: тестової (22 тести) та практичної (3 завдання). Максимальна кількість балів за кожен тест – 4, максимальна кількість балів за кожне завдання – 3 (загальна сума – 100 балів)

12.2. Якісні критерії оцінювання

У результаті вивчення дисципліни у студентів мають

знати:

- основні поняття й категорії операційного менеджменту;
- принципи формування й функціонування операційної системи організації;
- принципову схему операційної системи, характеристики зовнішнього середовища операційної системи організації;
- інфраструктуру операційної системи та систему ресурсного забезпечення організації;
- цикли операційного менеджменту;
- наукові методи операційного менеджменту.

вміти:

- розробляти й удосконалювати структуру операційної системи;
- розробляти й здійснювати управлінські рішення в операційній системі;
- використати сучасні методи контролю й коректування трансформаційних процесів;
- установлювати й підтримувати міжнародні стандарти якості праці, процесів і продукції;

опанувати:

- методичними підходами й інструментарієм наукових досліджень з операційного менеджменту;
- методиками встановлення норм праці та виробничих завдань;
- методами й способами організації праці.

2.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Виконати індивідуальні завдання та здати тестування. Вміти розробляти й удосконалювати структуру операційної системи; розробляти й здійснювати управлінські рішення в операційній системі. Знати структуру процесу реалізації операційного менеджменту; функціональну характеристику операційного менеджменту; особливості та властивості операційної системи; типи операційних процесів, їх ознаки; базові стратегії планування.

Добре (75-89). Твердо опанувати перелік знань та умінь, захистити всі індивідуальні завдання, здати тестування та поза аудиторну самостійну роботу. Мати уяву про структуру процесу реалізації операційного менеджменту; функціональну характеристику операційного менеджменту; виражену компетентність підприємства; формування стратегії виробництва товару. Знати особливості та властивості операційної системи; склад основних ресурсів як вхідних факторів операційної діяльності; принципи організації та складність операційних процесів; типи операційних процесів, їх ознаки; сутність, цілі та етапи проектування операційної системи; базові стратегії планування; показники результативності функціонування операційних систем.

Відмінно (90-100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати одержані знання.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Федоренко М.М. Операційний менеджмент. Практикум. Навч. посібник / М.М. Федоренко, А.В. Кононенко, Н.К. Баєва. - Харків: Нац. аерокосм. ун-т "ХАІ", 2004. – 41 с. – режим доступу – <http://library.khai.edu/library/fulltexts/m2003/Operacionnyj%20menedzhment.pdf>

2. Операційний менеджмент : метод. рек. до виконання курс. роботи та домаш. завдання / М-во освіти і науки України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т" ; [уклад. А. В. Кононенко]. - Харків. - Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т", 2019. - 48 с. – режим доступу - http://library.khai.edu/library/fulltexts/metod/Operacijni_Menedzhment.pdf

3. Навчально-методичне забезпечення дисципліни "Операційний менеджмент" для бакалаврів / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т" ; розроб. А. В. Кононенко. - Харків, 2019. - 240 с. – режим доступу - http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/1Operacijnij_Menedzhment.pdf
яке включає в себе:

- робочу програму дисципліни;
- конспект лекцій, перелік підручників;

- методичні вказівки та рекомендації для виконання контрольних та практичних робіт, а також рекомендації для самостійної підготовки;
- приклади розв’язування типових задач чи виконання типових завдань;
- тести для контрольних заходів.

14. Рекомендована література

Основна

1. Капінос Г.І. Операційний менеджмент: навч. посіб. / Г.І. Капінос, І.В. Бабій. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 352с.
2. Школа І.М., Михайлівська О.В. Операційний менеджмент: практикум. – Чернівці: Книги-XXI, 2012.–376 с.
3. Михайловська О.В. Операційний менеджмент. – К.: Кондор, 2012. – 550 с.
4. Василенко В.О. Виробничий (операційний) менеджмент : навч. посіб. / В.О. Василенко, Т.І. Ткаченко. – Вид. 2-ге, виправл. і допов. – К.: Центр навч. л-ри, 2015. – 532 с.
5. Микитенко Н.В. Операційний менеджмент. Практикум: навч. посіб. / Н.В. Микитенко. – К: КНТЕУ, 2011. – 197 с.
6. Трут О.О. Операційний менеджмент: підручник. – К.: Академвидав, 2013 . – 347 с.

Допоміжна

1. Гевко І.Б. Операційний менеджмент : навч. посіб. /І.Б. Гевко. – К.: Кондор, 2010. – 228 с.
2. Іванова В.Й. Практикум з операційного менеджменту: навч. посібник. – Харків : ВД «ІНЖЕК», 2015. – 72 с.
3. Олійник І.А., Пасічник В.Г., Романчиков В.І., Акіліна О.В. Операційний менеджмент: навч. посібник. –К.: ЦНЛ, 2012. –160 с.
4. Сумець О.М. Основи операційного менеджменту: підручник. –3-е вид., перероб. та доповнене. – К.: ВД «Професіонал», 2011. –480 с.
5. Ястремська О.М. і ін. Операційний менеджмент: навч. посібник. –Харків: Вид-во ХНЕУ, 2013. – 224 с.
6. Чейз Р.Б., Эквилайн Н.Д., Якобс Р.Ф. Производственный и операционный менеджмент. М.: Вильямс, 2013. – 1184 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України: <http://nbuv.gov.ua>
2. Наукова періодика України <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>
3. Законодавство України: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
4. Центр навчальної літератури: www.cul.com.ua
5. Державна служба статистики України: www.ukrstat.gov.ua